

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie I./2018
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 736/2016
populárny názov	Prekvapivé a arbitrálne rozhodnutie
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	05.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>O prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné.</p> <p>Pri posudzovaní argumentov účastníka nestačí, aby sa nimi súd zaoberal iba formálne. Súd sa s argumentom musí vyrovnávať dostatočne. Ak argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť, z akého dôvodu (prečo) argument pokladá za nesprávny. Argumenty súdu uvedené pre odmietnutie argumentov účastníka konania musia byť jasné, zrozumiteľné, dostatočne konkrétne, aby naozaj vyvracali alebo spochybňovali argumenty účastníka konania.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Na Okresnom súde Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 7 C 437/1999 viedlo konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ich vydanie.</p> <p>V poradí prvý rozsudok okresného súdu z 23. októbra 2002, ktorým bola žaloba zamietnutá, Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) zrušil.</p> <p>Na odvolanie žalovaného (sťažovateľa) proti určovacímu výroku krajský súd zrušil aj v poradí druhý rozsudok okresného súdu.</p> <p>Okresný súd v poradí tretím rozsudkom z 3. októbra 2013 žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 21 Co 79/2014 z 26. februára 2015 zmenil rozsudok okresného súdu z 3. októbra 2013 tak, že určil podielové spoluvlastníctvo žalobcov.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa zamietol, pretože ho považoval za nedôvodné.</p>
z odôvodnenia	Podstatná námietka sťažovateľa spočíva v tvrdenom zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktorého sa mal najvyšší súd dopustiť tým, že na jeho skutkovú a právnu argumentáciu uplatnenú v priebehu konania a v dovolaní nereagoval ústavne konformným spôsobom, keď potvrdil rozsudok krajského súdu.

Ústavný súd tiež viackrát uviedol, že povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých rozhodnutie založil. „Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).“ (IV. ÚS 57/2014). Ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach bližšie konkretizoval, že „Vyrovnať sa“ s argumentom účastníka konania teda znamená uviesť dôvody na prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Ak súd argument odmietne, musí ho v odôvodnení rozhodnutia buď vyvrátiť, alebo spochybniť, prípadne vysvetliť, z akého dôvodu uvedený argument nie je právne relevantný v okolnostiach prípadu. Nestačí, ak súd na argument účastníka konania zareaguje, ale vyrovná sa s ním nedostatočne, „stručným konštatovaním“. Inak povedané, nestačí formálne zaobranie sa námietkou účastníka konania. Súd sa s argumentom musí vyrovnáť dostatočne. Ak argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť, z akého dôvodu (prečo) argument pokladá za nesprávny. Argumenty súdu uvedené pre odmietnutie argumentov účastníka konania musia byť jasné, zrozumiteľné, dostatočne konkrétne, aby naozaj vyvracali alebo spochybňovali argumenty účastníka konania.

Za arbitrárne zaobranie sa argumentmi možno označiť všeobecné konštatovanie súdu, že argumenty účastníka sú nesprávne alebo irelevantné, ak súd vôbec nevysvetlí alebo iba nedostatočne vysvetlí, prečo ich považuje za nesprávne alebo irelevantné. Čím dôkladnejšia a podrobnejšia je argumentácia účastníka konania, tým dôkladnejšia musí byť aj argumentácia súdu, ktorou predložené argumenty spochybňuje alebo vyvracia.

Ako ústavný súd zo sťažnosti a spisu okresného súdu zistil, najvyšší súd vôbec nereagoval na podstatné argumenty sťažovateľa, predmetom ktorých bola námietka proti zmeňujúcemu odvolaciemu rozhodnutiu, že žalobcovia nenapadli výrokovú časť rozsudku okresného súdu z 28. septembra 2011, ktorým čiastočne vyhovel žalobe a vo zvyšnej časti bola žaloba právoplatne zamietnutá, pretože proti tejto výrokovej časti odvolanie nesmerovalo. Napriek tomu odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, pričom bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP). Taktiež sa nevysporiadal so skutočnosťou, že včasnému uplatneniu reštitučného nároku žalobcom nebránila žiadna objektívna skutočnosť. V tejto súvislosti namietané všeobecné súdy bez ďalšieho akceptovali časť judikatúry „v prospech“ ich záverov, ale nijako nereagovali na inú judikatúru či teoretickoprávnu doktrínu, ktoré uvedené prístupy nerešpektovania „lex specialis“ k „lex generalis“ odmietajú a poukazujú na prípadné všeobecné riziká takéhoto prístupu (pozri napr. Milan Sudzina, „Vzťah reštitučných a vlastníckych žalôb“, *Studia Iuridica Cassoviensia*, 1/2013).

Najvyšší súd sa taktiež nedostatočne venoval otázke, či všetci žalobcovia reálne mali procesné práva a povinnosti v čase vyhlásenia ostatného rozsudku krajského súdu, a na túto otázku relevantného charakteru nedal dostatočne vyčerpávajúcu odpoveď. Najvyšší súd považoval okruh účastníkov konania za ustálený a preukázaný s poukazom na listinu č. 1. 375 súdneho spisu. Avšak od tohto momentu, t. j. od vyhlásenia rozsudku okresného súdu z 28. septembra 2011, nebol ďalej zo strany konajúcich súdov okruh účastníkov skúmaný, hoci tak má konajúci súd zisťovať z úradnej povinnosti, pretože ide o jednu z podmienok konania (§ 103 v spojení s § 107 ods. 1 a 3 OSP), na ktorú splnenie je konajúci súd povinný prihliadať kedykoľvek v priebehu konania. Najvyšší súd pritom vo svojom odôvodnení uviedol, že zo strany konajúcich súdov bola predmetná otázka procesnej spôsobilosti nesporná, pretože ju sťažovateľ nenamietal. Uvedený záver však nemá oporu v zákone. Otázku procesnej spôsobilosti účastníka konania je konajúci súd povinný vyriešiť ešte pred vyhlásením rozhodnutia vo veci samej bez ohľadu na to, či túto skutočnosť namietal iný účastník konania. Najvyšší súd napokon uviedol, že mu z obsahu spisu nevyplýva, že by v čase rozhodovania odvolacieho súdu niektorý zo žalobcov stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Najvyšší súd však vôbec neuviedol, na základe akých písomných dokladov nachádzajúcich sa v spise dospel k takémuto záveru, ak sám uviedol vo svojom odôvodnení, že uvedená otázka bola pre konajúce súdy nesporná minimálne od vyhlásenia rozsudku okresného súdu z 28. septembra 2011, pričom odvolací súd konal a rozhodol 26. februára 2015, z čoho evidentne vyplýva, že viac ako tri roky táto otázka zo

	<p>strany konajúceho súd nebola vôbec predmetom zisťovania. Navyše zo zápisníc o pojednaniach pred odvolacím súdom z 22. januára 2015 a 26. februára 2015 vyplýva, že pojednania sa ani jeden zo žalobcov nezúčastnil a podobne sa nezúčastňovali ani iných pojednaniach aj vzhľadom na to, že ich dlhodobý pobyt je mimo územia Slovenskej republiky. Splnomocnenia žalobcov sú pritom spred niekoľkých rokov (1992 – 1994).</p> <p>Najvyšší súd sa nezaoberal ani skutočnosťou, ktorú namietal sťažovateľ už v dovolaní, a to dokazovanie odvolacieho súdu, ktoré vykonal tak, ako to uviedol aj v odôvodnení svojho rozsudku. Krajský súd napr. vyslovil názor, že držba zo strany žalobcov postačuje pre splnenie podmienok navrátenia nehnuteľnosti do ich vlastníctva. Uvedený skutkový záver krajského súdu však v súdnom spise nie je nijako relevantne obsiahnutý, teda dôkaz o tom, že predmetnú nehnuteľnosť mali v držbe všetci žalobcovia. Najvyšší súd nedal presvedčivú odpoveď na to, či sa krajský súd neodchýlil aj od skutkových záverov prvostupňového súdu, a vo veci vychádzal z nových zistení a záverov, ktoré však dostatočne nevysvetlil, ani sa nevysporiadal s dôvodmi, pre ktoré sa odchýlil od opačného záveru prvostupňového súdu.</p> <p>Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné (m. m. II. ÚS 407/2016).</p> <p>So zreteľom na výsledky konania pred prvostupňovým súdom, ktorý žalobu rozsudkom z 3. októbra 2013 zamietol, bolo legitímne očakávanie sťažovateľa, že v odvolacom konaní budú prerokované len tie otázky, ktoré viedli okresný súd k nepriznaniu nároku žalobcov v celom rozsahu.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že ak krajský súd ako odvolací súd založil svoje rozhodnutie sp. zn. 21 Co 79/2014 z 26. februára 2015 „nečakane“ na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, tak sťažovateľovi odňal právo namietat správnosť (novo zaujatého) právneho názoru súdu vyššieho stupňa. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd predtým zaviazal okresný súd, aby doplnil dokazovanie a zabezpečil dôkaz – výmer MNV Bardejov zn. OMH -463-1/ž. Keďže sa mu dôkaz nepodarilo zabezpečiť a nemal tak preukázaný nárok žalobcov, ich žalobu zamietol. Následne krajský súd bez tohto dôkazu, ktorý sám prikázal okresnému súdu zabezpečiť, rozhodol o nároku žalobcov tak, že zmenil prvostupňové zamietajúce rozhodnutie a priznal im ich nárok s odôvodnením, že opačný záver by bol príliš formalistický. V odôvodnení krajský súd zároveň poukazuje aj na dôkaz – výmer MNV Bardejov zn. OMH -463-1/ž, ktorý sa nepodarilo okresnému súdu získať, ale krajský súd ho zahrnul medzi dôkazy, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní, akoby bol súčasťou spisu a mal preukazovať, že sa ním poznamenala domová správa v Bardejove.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 108/2015 z 28. júna 2016 porušené boli. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 108/2015 z 28. júna 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 57/2014, II. ÚS 407/2016</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>arbitrážnosť zmiernenie následkov majetkových krívd nehnuteľnosť-evidencia</p>

	reštitúcia-právne účinky
--	--------------------------

spisová značka	I. ÚS 125/2017
populárny názov	Nárok na náhradu trov konania
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	08.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Nárok na náhradu trov konania je samostatným procesným nárokom strany sporu, ktorý vzniká až ukončením konania. Iba súd, ktorý koná vo veci samej, má právomoc rozhodnúť o povinnosti hradiť trovy konania a túto právomoc nie je možné preniesť na iný subjekt.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka v postavení navrhovateľky podala odvolanie proti druhému výroku uznesenia Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Cb/11/2014-107 z 21. júla 2015, ktorým okresný súd v prvom výroku konštatoval zastavenie konania priamo zo zákona na základe schválenia reštrukturalizačného plánu žalovaného [§ 156 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) a v druhom výroku (odvolaním napadnutom) rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“). Okresný súd v podaní z 25. januára 2016 sťažovateľke oznámil, že spis bol vrátený krajským súdom bez rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky, pretože podľa názoru odvolacieho súdu nie je dôvod rozhodovať o odvolaní, ak bolo konanie na súde prvého stupňa <i>ex lege</i> zastavené. Pohládávka z titulu trov konania mala byť sťažovateľkou prihlásená do reštrukturalizačného konania postupom podľa § 120 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.
z odôvodnenia	Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu. (I. ÚS 26/94). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je <i>ratione materiae</i> aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997). Iba súd, ktorý koná vo veci samej, má právomoc rozhodnúť o povinnosti hradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 OSP) a túto právomoc nie je možné preniesť na iný subjekt. Súd tak urobí na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Výnimkou je ods. 3 už spomenutého ustanovenia, ktorý umožňuje v zložitejších prípadoch rozhodnúť o trovách do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo konanie prerušené, súd v tomto štádiu nie je oprávnený rozhodovať o trovách konania. V štádiu prerušenia konania preto ani nemôže vzniknúť pohládávka spočívajúca v povinnosti nahradiť trovy konania, ktorá môže vzniknúť, ako to vyplýva z už uvedeného, len na základe rozhodnutia súdu o povinnosti nahradiť trovy konania. Z tohto dôvodu je vylúčené, aby si účastník konania mohol počas prerušenia konania uplatňovať pohládávku trov konania v reštrukturalizačnom konaní bez toho, aby mu právo na náhradu trov konania bolo priznané rozhodnutím príslušného súdu. Konštatovanie krajského súdu, ktorý sa odmietol zaoberať odvolaním

	<p>sťažovateľky, má charakter právneho záveru súdu, v súvislosti s ústavnoprávnym prieskumom sťažnosti sťažovateľky je arbitrárne a neprehľadné a vo svojej podstate môže predstavovať porušenie princípu zákazu „denegatio iustitiae“, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou všeobecne uznávaných princípov právneho štátu.</p> <p>Pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu, že ak je konanie zastavené (v tomto prípade <i>ex lege</i>), nemôže vo veci ďalej konať, ústavný súd dáva do pozornosti krajskému súdu, že odvolací súd by v podobnej situácii nemohol rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veci samej, pretože aj v takýchto prípadoch by bolo konanie <i>ex lege</i> zastavené. Odvolací súd, naopak, zásadne rozhoduje o odvolaní už v štádiu, keď je konanie na súde prvého stupňa skončené. Občiansky súdny poriadok pritom ani nepozná situáciu a neupravuje postup, ktorý si zvolil krajský súd, že v prípade ak je konania skončené, vráti vec súdu prvého stupňa bez akéhokoľvek rozhodnutia o odvolaní. Občiansky súdny poriadok tiež nerozlišuje, akým spôsobom bolo konanie zastavené, teda či došlo k jeho zastaveniu <i>ex lege</i> alebo rozhodnutím súdu.</p> <p>Ústavný súd v zhode s nálezom sp. zn. I. ÚS 106/2016 interpretoval neprerokovanie odvolania ako iný zásah spočívajúci v postupe krajského súdu. Ústavný súd, aby zohľadnil a zdôraznil nedostatočnú procesnú formu „listu“, ktorý ani nebol sťažovateľke doručený, ho vníma ako iný zásah, nie ako rozhodnutie, a tak zároveň ako zásah, ktorý sa nezrušuje (porov. čl. 127 ods. 2 prvú vetu ústavy). Ústavný súd považuje právnu situáciu, ktorá vznikla, za zvláštny druh nečinnosti (odlišnej od prietáhov) spočívajúcej v neprerokovaní odvolania. Z tohto dôvodu prikazuje krajskému súdu, aby odvolanie riadne prerokoval, čo v podstate zodpovedá zákazu pokračovať v porušovaní práva na prístup k súdu.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Uvedené vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a príkazom krajskému súdu, aby o podanom odvolaní sťažovateľky konal a rozhodol sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv hmotného charakteru vo forme trov prvostupňového a prípadne aj odvolacieho konania. Ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že pokiaľ súd prvého stupňa právoplatne nerozhodol o tom, či sťažovateľka má vôbec právo na náhradu trov konania, v čase rozhodovania ústavného súdu o jej sťažnosti nárok na ich náhradu ešte neexistuje. Ak teda sťažovateľke nebol priznaný nárok na náhradu trov konania, postupom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho opatrením v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cob 347/2015 z 11. novembra 2015 porušené boli.</u></p> <p><u>Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázal, aby o podanom odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu Okresného súdu Zvolen zo 14. augusta 2015 konal a rozhodol.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Sťažnosti sťažovateľky vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: III. ÚS 204/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07, I. ÚS 106/2016, I. ÚS 26/94 ESLP: Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>odvolanie-rozhodnutie o odvolaní trovy konania</p>

	občianske súdne konanie-Občiansky súdny poriadok
--	--

spisová značka	I. ÚS 375/2017
populárny názov	Rovnosť zbraní v dovolacom konaní
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	08.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Čisto formalistický postup najvyššieho súdu, ktorý svojím postupom výslovne odoprel sťažovateľovi ako strane v konaní aktívne sa brániť v dovolacom konaní znamenal porušenie princípu rovnosti zbraní.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 200/2009 z 10. októbra 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 14/2012 z 21. marca 2012 uznaný vinným za zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a za iné zločiny, za spáchanie ktorých mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní trinástich rokov a šiestich mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Následne sťažovateľ podal dovolanie, ktoré najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2 Tdo 53/2012 z 11. septembra 2012 odmietol. V dôsledku nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 podal sťažovateľ návrh na obnovu konania, ktorému okresný súd uznesením sp. zn. 3 Nt 32/2014 z 5. marca 2015 vyhovel a svojím ďalším rozsudkom sp. zn. 3 T 200/2009 z 9. júna 2015 pri nezmenenom výroku o vine rozhodol o uložení trestu odňatia slobody sťažovateľovi vo výmere dvanástich rokov. Krajský súd aj na odvolanie okresného prokurátora rozhodol o zrušení rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 T 200/2009 z 9. júna 2015 a svojím rozsudkom sp. zn. 2 To 59/2015 z 19. augusta 2015 o uložení trestu odňatia slobody sťažovateľovi vo výmere dvanástich rokov a šiestich mesiacov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 12/2017 zo 16. marca 2017 rozhodol o odmietnutí sťažovateľom podaného dovolania. Napokon sa sťažovateľ obrátil so sťažnosťou na ústavný súd.
z odôvodnenia	Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresnému súdu bolo 20. februára 2017 doručené dovolanie sťažovateľa. V rámci konania o dovolaní okresný súd listom z 21. februára 2017 postúpil dovolanie sťažovateľa Okresnej prokuratúre Martin a zároveň ju upozornil na možnosť vyjadrenia sa k nemu. Ďalším listom z 23. februára 2017 poslal podané dovolanie sťažovateľa spolu so spisom najvyššiemu súdu, ktorému bol spisový materiál spolu s podaným dovolaním predložený 2. marca 2017. Najvyšší súd prijal 10. marca 2017 prostredníctvom okresného súdu písomné vyjadrenie Okresnej prokuratúry Martin k podanému dovolaniu, ktoré listom zo 14. marca 2017 postúpil na vyjadrenie sťažovateľovi. Najvyšší súd na neverejnom zasadnutí senátu zo 16. marca 2017 prejednal sťažovateľom podané dovolanie, ktoré postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Predmetný spisový materiál bol doručený/vrátený okresnému súdu 22. marca 2017, pričom 24. marca 2017 bolo najvyššiemu súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu Okresnej prokuratúry Martin, ktoré listom z 24. marca 2017 bolo vrátené/postúpené okresnému súdu (doručené 29. marca 2017). Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd prerokoval sťažovateľom podané dovolanie bez jeho vyjadrenia k vyjadreniu Okresnej prokuratúry Martin, resp. nečakal na vyjadrenie sťažovateľa, ktorý postupoval v danej veci promptne a v krátkom čase poskytol svoje vyjadrenie, ktoré aj priamo doručoval najvyššiemu súdu a ktoré najvyšší súd nezohľadnil pri rozhodovaní z dôvodu, že ním nedisponoval. Postup najvyššieho súdu v dovolacom konaní, v ktorom 13. marca 2017 bolo nariadené neverejné zasadnutie konané 16. marca 2017 a 14. marca 2017 najvyšší súd len listom zasiela vyjadrenie Okresnej prokuratúry Martin obhajcovi sťažovateľa na vyjadrenie, bol čisto formalistický, keď

	<p>z materiálneho hľadiska najvyšší súd svojím postupom výslovne odoprel sťažovateľovi ako strane/protistrane aktívne sa v dovolacom konaní brániť. Ústavný súd v kontexte svojich zistení ešte raz zvýrazňuje, že požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESLP chápe skôr formálne – z jej hľadiska nie až tak veľmi záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu, ale v samotnej možnosti aktívne sa brániť, čo v okolnostiach veci platí o to viac, že v hre je trestnoprávna represia, ktorá je v podmienkach právneho štátu prostriedkom „ultima ratio“. Predostreté závery tak boli podkladom pre vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavným súdom.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 12/2017 a jeho uznesením zo 16. marca 2017 porušené boli.</u> <u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 12/2017 zo 16. marca 2017 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>ÚS SR: III. ÚS 186/02, III. ÚS 402/08 ESLP: rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike body 45 a 46, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie

spisová značka	I. ÚS 397/2017
populárny názov	Účastník pracovnoprávneho sporu
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	V prípade ak v spore o neplatnosť skončenia pracovného pomeru vystupuje na jednej strane účastník konania v postavení zamestnanca a zároveň v postavení člena štatutárneho orgánu zamestnávateľa, musia konajúce súdy dôsledne rozlišovať činnosti vykonávané takýmto účastníkom v oboch jeho odlišných statusoch.
skutkový stav a základné fakty	Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 C 135/2009-599 z 25. marca 2014, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľa o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru z 26. marca 2009, ktorá bola daná sťažovateľovi zamestnávateľom (žalovaným v konaní), ako aj určenia, že jeho pracovný pomer trvá, a náhrady mzdy. Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol z dôvodu neprípustnosti.
z odôvodnenia	Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu a sťažnostnou argumentáciou sústredil svoju pozornosť na ich vlastné závery v otázke platnosti výpovede danej sťažovateľovi z pracovného pomeru a konštatuje, že tieto závery nie je možné hodnotiť ako ústavne súladné vzhľadom na absenciu ich presvedčivého odôvodnenia.

V prvom rade sa v odôvodnení záverov okresného súdu, s ktorými sa stotožnil krajský súd, prelína poukaz na postavenie sťažovateľa ako zamestnanca aj ako člena štatutárneho orgánu zamestnávateľa, a to bez toho, aby okresný súd čo i len v minimálnom rozsahu venoval pozornosť vymedzeniu a rozlíšeniu činností vykonávaných sťažovateľom v týchto odlišných statusoch. Osobitne opomenul okresný súd jednoznačne a odôvodnene subsumovať konania eventuálne opomenutia vytykané sťažovateľovi v jemu danej výpovedi pod činnosti vyplývajúce z jeho pracovnej náplne, keď pri ich posudzovaní poukazuje na postavenie sťažovateľa ako predsedu predstavenstva zamestnávateľa. Najmä, ak z dôvodov rozsudku okresného súdu nevyplýva oprávnenie sťažovateľa ako zamestnanca k akémukoľvek podpisovaniu vo výpovedi rozporovaných objednávok či faktúr v mene zamestnávateľa, naopak, zo záverov okresného súdu je možné usúdiť, že podpisovanie v mene spoločnosti bolo v pôsobnosti členov predstavenstva z titulu tohto členstva, a nie z titulu ich súčasného zamestnania. Za stavu, keď podľa zákonnej úpravy i ustálenej judikatúry je neprípustný výkon činnosti vyplývajúcich z členstva v štatutárnom orgáne v pracovnom pomere (čo nevyklučuje výkon iných činností člena štatutárneho orgánu v pracovnom pomere), bolo potrebné v danom prípade dôsledne diferencovať činnosti vykonávané sťažovateľom.

Ďalšou podstatnou otázkou, v ktorej závery okresného súdu i krajského súdu charakterizuje zmatečnosť, bolo posúdenie zachovania subjektívnej lehoty na ukončenie pracovného pomeru výpoveďou, keď okresný súd odôvodňoval svoje závery tzv. vedomosťou predstavenstva ako kolektívneho orgánu o konaniach vytykaných sťažovateľovi, ktorú činil nezávislou od vedomosti členov predstavenstva ako jednotlivcov. Podľa názoru ústavného súdu tieto svoje úvahy okresný súd nevysvetlil vyčerpávajúcim spôsobom z hľadiska zásad logiky a najmä s ohľadom na to, že vedomosť je už zo svojej podstaty kategóriou subjektívnou, t. j. vedomosť môže mať jedine fyzická osoba ako prirodzený subjekt. Za tohto stavu akceptovanie tvrdenia ostatných spolupodpisujúcich členov predstavenstva o tom, že oni o porušení pracovnej disciplíny vytykanej sťažovateľovi v čase spolupodpisovania nevedeli, sa javí ako záver predčasný bez náležitého vyhodnotenia vierohodnosti ich výpovedí vo všetkých súvislostiach vecí, osobitne s ohľadom na možný dopad odlišného tvrdenia na ich členstvo v štatutárnom orgáne, eventuálne pracovný pomer.

Ústavný súd v plnom rozsahu považuje za dôvodnú argumentáciu sťažovateľa, v ktorej namieta, že okresný súd a tým ani krajský súd uspokojivo neriešili právnu otázku zásadného významu, či podľa skutočného obsahu výpovede zamestnávateľ považoval každé sťažovateľovi vo výpovedi vytykané konanie za závažné porušenie pracovnej disciplíny jednotlivo alebo spolu v súhrne. Sťažovateľ poukazuje na to, že zamestnávateľ výslovne neuviedol, že každý výpovedný dôvod chápe samostatne ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, a výslovne súhrne uviedol po opise jemu vytykaných konaní, že „horeuvedeným konaním“ závažným spôsobom porušil základné povinnosti zamestnanca. Okresný súd však bez toho, aby sa v dôvodoch svojho rozhodnutia venoval vyhodnoteniu skutočnej vôle zamestnávateľa vyjadrenej vo výpovedi (neopomínajúc prísnosť pri zachovaní formálnych, ako aj obsahových náležitostí výpovede z pracovného pomeru, čo nepripúšťa iný výklad vôle zamestnávateľa, než aký vyplýva zo samotnej formulácie výpovede), posudzoval každé konanie uvedené vo výpovedi samostatne, a nie v súhrne ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti vzal do úvahy, že predmetom posudzovaného konania je platnosť výpovede z pracovného pomeru a sťažovateľ namietal predovšetkým porušenie základného práva na súdnu ochranu (a spravodlivý proces), ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu v okolnostiach vecí boli spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP a vzhľadom na to, že najvyšší súd v napadnutom uznesení dospel k inému záveru, je nutné konštatovať aj porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1

	<p>listiny, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietnuté.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 704/2014-649 z 21. októbra 2015 porušené boli.</u></p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 68/2016 z 27. apríla 2017 porušené boli.</u></p> <p><u>Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 704/2014-649 z 21. októbra 2015 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 68/2016 z 27. apríla 2017 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhoveli.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, I. ÚS 200/2011
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	práca, pracovný pomer-neplatnosť rozviazania práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu diskriminácia

spisová značka	I. ÚS 411/2017
populárny názov	Doručovanie procesných vyjadrení v trestnom konaní
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	05.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Ústavný súd považuje právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov za súčasť práva na spravodlivý proces a nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania, v danom prípade strana v trestnom konaní.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľovi bolo uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Galante pod ČVS: ORP-773/2-VYS-GA z 27. novembra 2016 vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo 304/2016 z 8. decembra 2016 zrušil uznesenie Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) o tom, že obvineného neberie do väzby, a rozhodol, že obvinený sa berie do väzby. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 66/2016 z 15. marca 2017 rozhodol, že obvineného prepúšťa z väzby na slobodu, prijíma sľub obvineného, nahradzuje väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a obvinenému uložil zákaz úmyselného sa priblíženia k poškodenej a neprijal záruky za ďalšie správanie obvineného. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tpo 31/2017 z 30. marca 2017 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 66/2016 z 15. marca 2017 a rozhodol, že žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zamietla.

z odôvodnenia	<p>Ústavný súd už vyslovil (napr. III. ÚS 198/05), že osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému/obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“). Zabezpečenie konradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou.</p> <p>Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 1 Tp 66/2016 z 15. marca 2017 nevyhovel návrhu prokurátora okresnej prokuratúry na vzatie sťažovateľa do väzby, keď prijal niektoré zo záruk za jej nahradenie, proti tomuto rozhodnutiu podal prokurátor okresnej prokuratúry i sťažovateľ sťažnosť, o ktorých rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2016. Sťažnosť okresného prokurátora mala byť podaná ihneď po vyhlásení rozhodnutia okresným súdom a neskôr písomné odôvodnená a zaslaná okresnému súdu. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd vychádzajúc z konkrétnych okolností predmetnej veci mal dostatočný čas a priestor na to, aby postupoval v konaní rešpektujúc predovšetkým judikaturu ESLP. Pri rozhodovaní o sťažnosti okresného prokurátora proti rozhodnutiu o väzbe sťažovateľa krajský súd tak vychádzal (len) z obsahu sťažnosti okresného prokurátora bez možnosti sťažovateľa oboznámiť sa s jej obsahom a prípadne k nej zaujať i stanovisko na obhajobu svojich práv. Aj podľa príslušnej zákonnej úpravy (§ 72 ods. 2 ôsma veta Trestného poriadku) sa návrhy a žiadosti prokurátora majú bez meškania doručiť obvinenému, čo v súlade s judikatúrou ústavného súdu možno považovať za súčasť záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru (I. ÚS 67/03, I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05, III. ÚS 34/07). Ústavný súd teda považuje právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov za súčasť práva na spravodlivý proces a nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania, v danom prípade strana v trestnom konaní. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09). Uvedené nadobúda na význame aj z pohľadu tej skutočnosti, že rovnosť medzi obvineným (proti tomu, proti ktorému sa vedie trestné konanie, pozn.) a prokurátorom v trestnom konaní je relatívna vzhľadom na rozdiel v ich procesnom a najmä faktickom postavení, ktorý vyplýva z ich rozdielnych funkcií a možností (napr. za prokurátorom stojí štátny aparát a donucovacia štátna moc). Ich rovnosť je potom prilihavejšie vyjadriteľná v zásade rovnosti zbraní vyjadrenej predovšetkým v práve, aby každá strana súdneho konania mala možnosť hájiť si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (rozsudok ESLP vo veci De Haes a Gijsels v. Belgicko z 24. 2. 1997, § 53, III. ÚS 186/02).</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 31/2017 z 30. marca 2017 porušené boli. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 31/2017 z 30. marca 2017 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikaturu ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>ÚS SR: I. ÚS 67/03, I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05, III. ÚS 34/07, III. ÚS 186/02, III. ÚS 198/05, I. ÚS 230/03 ESLP: De Haes a Gijsels v. Belgicko z 24. 2. 1997, Trančíková v. Slovenská republika z 13. 1. 2015</p>
súvisiace právne predpisy	

klúčové slová	trestné konanie väzba-väzba v prípravnom konaní väzba-nahradenie väzby konanie-kontradiktórnosť
----------------------	--

spisová značka	I. ÚS 423/2017
populárny názov	Podanie dovolania po zahľadenom odsúdení
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Nemožno za ústavne udržateľné považovať konštatovanie, že odsudzujúce rozhodnutie osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola, je potrebné právne považovať za neexistujúce.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. I T 44/2005 z 11. júna 2007 uznaný za vinného z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len „zákon č. 140/1961 Zb.“) v súbehu s trestným činom obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov. Výkon tohto trestu mu bol podmienične odložený na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Dňa 10. februára 2009 vydal Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesenie č. k. 5 To/137/2007-552, ktorým podľa § 256 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol odvolanie sťažovateľa proti uvedenému rozsudku okresného súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením sťažovateľom podané dovolanie odmietol a v jeho odôvodnení uviedol, že dovolanie odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku, pretože na sťažovateľa sa v dôsledku toho, že sa osvedčil v skúšobnej dobe, hľadá, akoby nebol odsúdený v súlade s § 60 ods. 3 Trestného poriadku.
z odôvodnenia	Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že plénum ústavného súdu na neverejnom zasadnutí konanom 18. marca 2015 prijalo pod sp. zn. PLz. ÚS 4/2015 zjednocujúce stanovisko, v ktorom vyslovilo túto právnu vetu: „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahľadené, keďže by tým neprímeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“ Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je toto zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu plne aplikovateľné, v doterajšom rozhodovaní ústavného súdu nedošlo k odklonu od tohto ustáleného právneho názoru, a preto pri rozhodovaní o sťažnosti vychádzal z ním formulovaných právnych názorov. Argumentáciu najvyššieho súdu obsiahnutú v napadnutom uznesení, že podanie dovolania generálnym prokurátorom alebo ďalším oprávneným subjektom by sa nepriaznivo prejavilo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, a nebolo by žiaduce, aby v prípade, ak už páchatel vykonal trest a došlo aj k zahľadeniu odsúdenia, generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti Slovenskej republiky mohli podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného smerujúci k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatela, možno považovať za redukciu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie. Legalizujúcim dôvodom takejto redukcie nemôže byť argumentácia založená na rešpektovaní princípu rovnosti procesných strán, pretože neexistuje legitímny dôvod ani cieľ, pre ktorý by nebolo možné priznať rovnaké procesné práva pre všetky procesné strany. V danom prípade priznať právo podať

	<p>dovolanie aj proti rozhodnutiu, ktoré vykazuje nezákonnosť a ktoré odsúdený medzičasom vykonal. Priznanie, a teda uplatnenie tohto procesného práva vo svojich dôsledkoch znamená naplnenie, a nie popretie podstaty princípu rovnosti procesných strán.</p> <p>Pokiaľ ide o argumentáciu najvyššieho súdu týkajúcu sa možného porušenia princípu rovnosti strán, ústavný súd poukazuje na to, že v rámci princípu rovnosti procesných strán generálny prokurátor nepochybné môže podať dovolanie proti právoplatnému oslobodzujúcemu rozsudku, čo následne tiež umožňuje otvorenie trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a to v spojení so zvrátením priaznivých dôsledkov pre stíhaného spočívajúcich v tom, že oslobodením spod obžaloby došlo k deklarovaniu jeho neviny. Pritom nemožno mať najmenšie pochybnosti o tom, že právoplatný oslobodzujúci rozsudok treba považovať za omnoho priaznivejší než právoplatný odsudzujúci rozsudok spojený s fikciou, že sa na odsúdeného hľadá, ako keby odsúdený nebol.</p> <p>Nepripustnosť dovolania podaného odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest, nemožno bez ďalšieho vyvodzovať ani z explicitného znenia už citovaných ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na dovolanie. Rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, je okrem iného aj rozsudok, ktorým bol uložený trest.</p> <p>V tejto súvislosti nemožno za ústavne udržateľné považovať právne závery, ku ktorým dospel najvyšší súd v napadnutom uznesení, keď konštatoval, že odsudzujúce rozhodnutie osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola, je potrebné právne považovať za neexistujúce.</p> <p>Na rozdiel od prezentovaného právneho záveru najvyššieho súdu je ústavný súd toho názoru, že z hľadiska prípustnosti podania dovolania je bez významu, či sa v dôsledku zahľadania odsúdenia hľadá na osobu odsúdeného ako na osobu, ktorá odsúdená nebola, keďže z hľadiska prípustnosti podania dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto odsudzujúce rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Tomuto záveru plne korešponduje aj znenie citovaného ustanovenia § 165 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odsudzujúcim rozsudkom je rozsudok, ktorým súd obžalovaného uznal za vinného. Inak povedané, podmienkou podania dovolania je existencia už samotného odsúdenia páchatel'a – podmienkou nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľa vyplýva z vykonania uloženého peňažného trestu na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.</p> <p>Ústavný súd poukazuje ďalej aj na to, že vykonaný a zahladený trest postihuje páchatel'a aj sekundárne, keď už samotné právoplatné rozhodnutie, ktorým bol páchatel' uznaný za vinného a bol mu uložený trest, zakladá pre poškodeného právny titul na uplatnenie práva na náhradu škody v civilnom konaní (pokiaľ náhrada škody nebola poškodenému priznaná už v trestnom konaní).</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho uznesením sp. zn. 2 Tdo 27/2014 zo 6. mája 2014 porušené boli.</u></p> <p><u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 27/2014 zo 6. mája 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: PLz. ÚS 4/2015</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>zahľadenie odsúdenia trestné konanie-práva obvineného v trestnom konaní</p>

	dovolanie-prípustnosť
--	-----------------------

spisová značka	I. ÚS 460/2017
populárny názov	Dobrá viera a vlastnícke právo k nehnuteľnosti
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak včasnému uplatneniu reštitučného nároku nebránila žiadna objektívna skutočnosť, neboli splnené podmienky na použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi podľa judikatúry ústavného súdu. Ochrana dobrej viery chrániacej účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu dôvery a právnej istoty, odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu.
skutkový stav a základné fakty	Žalobou v tejto veci podanou dňa 13. 05. 2005 sa žalobcovia domáhali voči sťažovateľom určenia vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Prvým rozsudkom Okresného súdu Prešov, č. k. 29C 114/05-562 zo dňa 28. 04. 2010 bola žaloba žalobcov v tejto veci zamietnutá. Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom, sp. zn. 7Co 144/2010 zo dňa 10. 02. 2011 rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil; žalobcovia podali voči rozsudku odvolacieho súdu ústavnú sťažnosť. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, sp. zn. II. ÚS 249/2011 zo dňa 29. 09. 2011 konštatoval porušenie práv žalobcov a rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Druhým rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 29C 115/2012 zo dňa 07. 05. 2014 boli žalobcovia určení za podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností. Proti rozsudku prvoinštančného súdu podali sťažovatelia odvolanie. Odvolací súd napadnutým rozhodnutím rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil. Sťažovatelia podali proti napadnutému rozhodnutiu dovolanie a zároveň, z dôvodu zachovania právnej istoty, aj ústavnú sťažnosť; o ústavnej sťažnosti rozhodol Ústavný súd uznesením, sp. zn. II. ÚS 442/2015 zo dňa 21. 07. 2015, a to tak, že sťažnosť odmietol ako neprípustnú, z dôvodu, že súbežne s ústavnou sťažnosťou bolo podané aj dovolanie, t. j. sťažnosť bola podaná predčasne a ústavný súd sa meritom veci nezaoberal. O dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6 Cdo 550/2015 zo dňa 27. 04. 2017, a to tak, že ho odmietol z procesných dôvodov.
z odôvodnenia	Všeobecné súdy môžu svojimi rozhodnutiami založiť porušenie základného práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd či čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rovnako v prípade, keď pri aplikácii podústavného práva zvolia takú z možných variant jeho výkladu, v dôsledku ktorého bude určitý ústavne chránený účel neoprávnene uprednostnený pred iným ústavne chráneným účelom, alebo keď výklad a aplikácia právnych predpisov nezodpovedá všeobecne akceptovanému (doktrínálnemu) chápaniu dotknutých právnych inštitútov (a predstavuje tým nepredvídateľnú interpretačnú ľubovôľu), prípadne je v extrémnom rozpore s požiadavkami vecne príliehavého a rozumného vysporiadania posudzovaného právneho vzťahu či v rozpore so všeobecne prijímanými zásadami spravodlivosti. Také pochybenie zistil v posudzovanej veci aj ústavný súd. Právny záver okresného súdu, ktorý absolútne aproboval aj Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“), že vedľajší účastníci (žalobcovia) ako právni nástupcovia po

„pridelcoch“ bez akéhokoľvek posudzovania otázky legitímneho očakávania mali splnené všetky podmienky pre vyhovie žalobe [§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku], a preto ich určil za podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností (býv. parc. č. 117/4 vo výmere 5 755 m²), ktoré právni predchodcovia nadobudli jednak na základe výmeru zo 7. apríla 1948, ktorý však nebol intabulovaný (právne odovzdaný), a jednak na základe vydržania k 1. januáru 1961, teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty počítanej od 1. januára 1951, vykazuje znaky výkladu, ktorý je nutné hodnotiť ako protiústavný.

Ústavný súd sa aj v tomto prípade v zásade stotožňuje so závermi predchádzajúceho nálezu ústavného súdu (II. ÚS 249/2011), ktorý výnimočne pripustil použitie určovacej žaloby v konkurencii s reštitučnými predpismi, ale dopĺňa, že tento nález nebolo možné interpretovať tak, akoby v tejto veci taxatívne a navždy stanovil výnimky, kedy je možné využitie určovacej žaloby, a pokiaľ určitý prípad pod ne podradiť nemožno, musí byť návrh zamietnutý. Nález obsahuje i všeobecné pasáže, ktoré sa netýkajú len poľnohospodárskych reštitúcií, a vyplýva z neho aj to, že v každom jednotlivom prípade sa môžu vyskytovať okolnosti, ktoré odôvodňujú použitie určovacej žaloby ako jediného možného prostriedku nápravy krívd. Výnimočnosť tohto postupu u žalobcov sa však z odôvodnenia rozsudkov všeobecných súdov nijako nepodáva, preto ich hoci aj vyše 10-ročný procesný postup treba považovať za nepreskúmateľný a arbitrárny, teda v rozpore s citovanými článkami ústavného poriadku.

V naznačenom smere sa mali všeobecné súdy po kasačnom náleze predovšetkým zamerať na otázku, či existujú v súdenom prípade konkrétne okolnosti, pre ktoré žalobcovia nemohli reálne využiť jednoduchšie uplatniteľné reštitučné predpisy [v danom prípade zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.)], alebo či im nezostalo nič iné, než sa majetku po svojich rodičoch domáhať určovacou žalobou. Zatiaľ sa javí, že formálne včasnému uplatneniu reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebránila žiadna objektívna skutočnosť, bola to skôr zrejme iba ich subjektívna okolnosť, ktorou sa však nedá obchádzať reštitučný predpis, ktorý počítal aj s možnosťou riešiť reštitučný nárok v prípade, keď nemožno pozemok vrátiť „in natura“ (pre jeho zastavanosť), preto nemali mať otvorenú cestu na uplatnenie určovacej žaloby; v takomto prípade skutočne mala prevážiť zásada „vigilantibus iura“ nad nedbanlivosťou a laxnosťou žalobcov.

Zistené skutočnosti vychádzajúce z dostupných listín týkajúcich sa majetko-právneho osudu predmetnej parcely (predmetných parcel) veľmi neodôvodňujú záver všeobecných súdov o existencii vlastníckeho práva žalobcov, a to buď na základe výmeru zo 7. apríla 1948 – ktorý však nikdy nebol intabulovaný do pozemkovej knihy, hoci pre derivatívny spôsob nadobúdania vlastníckeho práva intabulácia bola potrebná (porov. § 424, § 431 VOZ a zákon č. 90/1947 Zb. o vykonaní knihového poriadku) – či na základe vydržania, pretože vydržacia doba bola nesporne prerušená uznesením Ľudového súdu Prešov z 22. septembra 1958 čd. 10 89/58, ktorým opätovne predmetnú nehnuteľnosť na základe konfiškácie získal Československý štát, ktorý 13. júla 1960 zriadil na nej právo stavby v prospech hydínarských závodov.

V tejto situácii na strane žalobcov bola zjavná absencia legitímneho očakávania, v dôsledku čoho nemohla byť naplnená preventívna funkcia ich žaloby podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a teda nie je daná ani naliehavosť právneho záujmu na jej podaní.

Z uvedeného vyplýva, že už v tejto fáze konania všeobecné súdy pri aplikácii podústavného práva zvolili takú variantu jeho výkladu, v dôsledku ktorého neoprávnene uprednostnili žalobcov pred iným ústavou chráneným účelom sťažovateľov. Tým účelom je ich dôvera v správnosť súdno-správnych rozhodnutí (čl. 1 ods. 1 ústavy), na základe ktorých im vo vzťahu k predmetnému pozemku, hoci by to bolo aj v rozpore s vtedajšou zákonnou úpravou (ide najmä o tzv. druhú konfiškáciu, ale vzhľadom na predchádzajúce dôvody o ňu ani nemuselo ísť), vzniklo vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností dňom 15. mája 1995 v zmysle privatizačných rozhodnutí.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:

Základné práva sťažovateľov garantované čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

	<p>Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 550/2015 z 27. apríla 2017 porušené boli.</p> <p>Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 550/2015 z 27. apríla 2017 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie. Sťažovateľom priznal náhradu trov konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 549/2015, I. ÚS 151/2016
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	reštitúcia-reštitučný nárok právna istota-ochrana nadobudnutých práv vlastníctvo-úprava vlastníckych vzťahov dobrá viera

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 588/2017
populárny názov	Postup súdu v trestnom konaní po zrušení amnestie
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	05.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Protokol č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 4</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. b</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 5</p> <p>Charta základných práv Európskej únie čl. 41 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>Charta základných práv Európskej únie čl. 41 ods. 2 písm. a</p>
analytická právna veta	O porušení práva na obhajobu, resp. iných označených práv postupom súdu, ktorým nebolo sťažovateľovi umožnené nahliadnúť do spisu, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by v dôsledku takéhoto nesprávneho postupu nemal sťažovateľ dostatočný časový priestor na prípravu svojej obhajoby, možnosti jeho obhajoby by boli výrazne sťažené, resp. obmedzené, uplynula lehota na vykonanie úkonu, ktorý by inak mohol vykonať, a pod. Nie každý postup súdu, ktorým neumožní nahliadnúť obžalovanému do spisu, musí nutne znamenať porušenie jeho základných a iných práv.
skutkový stav a základné fakty	Prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave podal (podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2005) na okresnom súde na viaceré osoby, z ktorých jednou bol sťažovateľ, obžalobu sp.zn. II KO 0047/2000 pre v bode 1/ trestný čin Zneužitie právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr.zák.; trestný čin Zavlečenie do cudziny podľa § 233 ods. 1, 2 písm. a) Tr.zák. formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr.zák.; trestný čin Lúpež podľa § 234 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr.zák. formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr.zák.; trestný čin Vydieranie podľa § 235 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr.zák. formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr.zák. na skutkovom základe uvedenom v obžalobe.

	<p>Uznesením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“), zo dňa 29.06.2001. sp.zn. 5T/119/00 bolo na neverejnom zasadnutí podľa § 188 ods. 1 písm. c) Tr.por. s poukazom na §§ 11 ods. 1 písm. f; 172 ods. 1 písm. d) Tr.por. trestné stíhanie proti osobe sťažovateľa zastavené.</p> <p>Uznesenie o zastavení trestného stíhania nadobudlo právoplatnosť v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 05.06.2002. sp. zn. 5To/00179/01. Generálny prokurátor podal 15.10.2002 proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 05.06.2002, sp.zn. 5To/00179/01 sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvinených, v ktorej okrem iného navrhol, aby najvyšší súd podľa § 268 ods. 1 Tr.por. vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v prospech obvinených a aby predmetné uznesenie zrušil a vec prikázal na nové konanie a rozhodnutie.</p> <p>Najvyšší súd 20.12.2002 uznesením pod sp.zn. 3Tz PT 27/02 podľa § 268 ods. 1 Tr.por. sťažnosť Generálneho prokurátora zamietol.</p> <p>Prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave podal (podľa Trestného zákona účinného do 31.12.2005) pod sp.zn. II KO 0047/2000 na okresnom súde obžalobu na sťažovateľa pre trestný čin Zneužívanie právomoci verejného činiteľa formou pomoci podľa §§ 10 ods. 1 písm. c); 158 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) Tr.zák. na skutkovom základe uvedenom v bode 1/ obžaloby.</p> <p>V predmetnej trestnej veci, pôvodne vedenej pod sp.zn. 2T-D-50/01, okresný súd 26.11.2004 vo výroku pod bodom I. rozsudkom podľa § 226 písm. a) Tr.por. (zák. č. 141/1961 Zb.) pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. c) Tr.zák. oslobodil sťažovateľa spod bodu 1/ obžaloby Krajskej prokuratúry Bratislava, č. k. II KO-D-44/O1 zo dňa 11.04.2001 v celom rozsahu a to z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa skutok stal, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 1. decembra 2005.</p> <p>Uznesením okresného súdu bola trestná vec vedená na tunajšom súde pôvodne pod sp.zn 2T-D-50/01 a v súčasnosti pod sp.zn. 2T/62/2017 spojená na spoločné prejednanie a rozhodnutie s trestnou vecou vedenou... pod sp.zn. 46T/86/2017 pôvodne vedenou pod sp.zn. 5T/119/2000, pričom spoločné konanie sa bude ďalej viesť pod sp.zn. 46T/86/2017.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 5 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 dodatkového protokolu č. 7 a čl. 41 ods. 1 a 2 písm. a) charty uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 62/2017 zo 14. júna 2017 a jemu predchádzajúcim postupom</p> <p>Ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že v trestnej veci sťažovateľa dosiaľ nebolo meritórne rozhodnuté, keďže vydaním napadnutého uznesenia o spojení vecí konanie nekončí.</p> <p>Vzhľadom na uvedené je potrebné uviesť, že pokiaľ trestná vec vedená pod sp. zn. 2 T 62/2017 nebola právoplatne skončená, sťažovateľ bude mať naďalej k dispozícii opravné prostriedky podľa Trestného poriadku v rámci konania o vlastnom predmete jeho trestnej veci a v nich možnosť namietat' porušenie jeho základných a iných práv, a to či už porušenie práva na zákonného sudcu, zásady ne bis in idem, resp. porušenie iných práv.</p> <p>Až po využití všetkých prípustných prostriedkov nápravy pred všeobecnými súdmi v jeho trestnej veci a po jej právoplatnom skončení ak sa sťažovateľ bude naďalej domnievať, že ich prostredníctvom tvrdený stav porušovania základných a iných práv nebol napravený, môže sa obrátiť na ústavný súd.</p> <p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 62/2017 a sp. zn. 46 T 86/2017</p> <p>Zo sťažnosti, z jej príloh, podaní sťažovateľa a vyjadrení okresného súdu ústavný súd zistil, že obhajcovia sťažovateľa sa po doručení uznesenia o spojení</p>

veci dostavili 7. júla 2017 do infocentra okresného súdu pre účely nahliadnutia do trestného spisu sp. zn. 2 T 62/2017, kde im bolo oznámené, že nie je možné do spisu nahliadnuť z technických dôvodov.

Listom z 18. júla 2017 okresný súd obhajcom sťažovateľa oznámil, že spis je v režime „prísne tajné“ s tým, že okresný súd požiadal príslušné orgány o prehodnotenie stupňa utajenia. V uvedenom liste okresný súd zároveň upozornil na možnosť nahliadnuť do spisu predbežne v termíne od 24. júla 2017 do 12. augusta 2017.

Dňa 7. augusta 2017 obhajcovia opätovne požiadali o nahliadnutie do spisu. Tejto žiadosti nebolo vyhovené s odôvodnením, že zákonný sudca čerpá dovolenku.

Zabezpečenie práva obvineného na obhajobu je súčasťou práva na spravodlivý proces. Právo na obhajobu neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Bolo by iluzórne dodržiavanie ústavy, keby tieto postupy garantované ústavou a zákonom neboli rešpektované aj v činnosti orgánov trestného konania.

Obsahom práva mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru je primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť efektívnej obhajoby. Súčasťou možnosti efektívnej obhajoby je okrem iného aj právo nahliadať do spisu a byť zoznamovaný so všetkými dôkazmi vykonanými v priebehu trestného konania.

Ústavný súd uvádza, že vzhľadom na uvedené taký postup súdu, ktorým opakovane odmieta obhajcom, resp. obvinenému či obžalovanému nahliadať do spisu, a to bez bližšej špecifikácie dôvodov, pre ktoré im toto právo bolo odopreté, a bez uvedenia náhradného termínu, v ktorom bude možné do spisu nahliadnuť, resp. postup, keď pri nahliadnutí do spisu nie je obhajobe predložený kompletný spisový materiál, by bolo možné po stránke formálnej hodnotiť ako porušenie označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru.

Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že nie každý postup súdu, ktorým neumožní nahliadnuť obžalovanému do spisu, musí nutne znamenať porušenie jeho základných a iných práv a dospieť ku záveru o porušení práva na obhajobu, a s týmto porušením súvisiacich práv nie je možné dospieť iba na základe skutočnosti, že sťažovateľovi nebolo umožnené nahliadnuť do spisu.

Ústavný súd uvádza, že k porušeniu práva na obhajobu, resp. iných označených práv postupom súdu, ktorým nebolo sťažovateľovi umožnené nahliadnuť do spisu, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by v dôsledku takéhoto nesprávneho postupu nemal sťažovateľ dostatočný časový priestor na prípravu svojej obhajoby, možnosti jeho obhajoby by boli výrazne sťažené, resp. obmedzené, uplynula lehota na vykonanie úkonu, ktorý by inak mohol vykonať, a pod.

Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje na fakt, že vo veci sťažovateľa nebol ešte ani nariadený termín hlavného pojednávania a táto okolnosť spolu so skutočnosťou, že sťažovateľ má možnosť opakovane ešte pred začatím hlavného pojednávania žiadať o nahliadnutie do spisového materiálu, postačuje na konštatovanie, že postup okresného súdu po stránke materiálnej nevykazuje znaky porušenia označených základných a iných práv sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu, ktorým neumožnil obžalovanému nahliadnuť do kompletného spisového materiálu v jeho trestnej veci, nemožno so zreteľom na konkrétne okolnosti veci sťažovateľa hodnotiť ako taký, ktorým bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. v dôsledku jeho porušenia došlo aj k porušeniu ďalších označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru. Pokiaľ by uvedený stav pretrvával aj naďalej, potom by formálnoprávny prístup pri posudzovaní nosných dôvodov v tejto časti mohol prevážiť nad prístupom materiálnoprávnym.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 5 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 protokolu č. 7 k dohovoru opatrením, resp. postupom alebo rozhodnutím okresného súdu, ktorým tento súd vo veci vedenej pod sp. zn. 2 T 62/2017 (a konaním, ktoré mu predchádzalo) rozhodol, že vec sťažovateľa právoplatne ukončená oslobodzujúcim rozsudkom sp. zn. 2T-D-50/01 vydaným okresným súdom 26. novembra 2004 bola dotknutá

	<p>uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 74/2017 Z. z. ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Týmto pravidlami sa ústavný súd spravoval aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa. V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitum).</p> <p>Sťažovateľ v petite sťažnosti žiada vysloviť porušenie označených práv „opatrením, resp. postupom alebo rozhodnutím“ okresného súdu. Tak neurčito formulovaný petit, z ktorého nie je možné identifikovať, či k porušeniu označených práv malo dôjsť právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, vykazuje také nedostatky zákonom predpísaných náležitostí, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom (okrem iného dodržanie lehoty na podanie sťažnosti).</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>ÚS SR: III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05 EŠLP: Brandstetter proti Rakúsku, 1991, Edwards proti Spojenému kráľovstvu, 1992</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>obžaloba, obžalovaný-oslobodenie spod obžaloby amnestia princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-zásada ne bis in idem práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na obhajobu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.